

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo je v Mariboru,
Ruška cesta, poštni predal 22.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22.
Ljubljana VII, Zadrugi dom.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščenecv, stane vsaka beseda 50 para. De-
bela tiskana beseda stane 1.— Din. Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda 1.— Din. V oglasnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta 1.50 D. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 62.

Sreda 31. julija 1929.

Leto IV.

Splošni pregled delavske zakonodaje.

Dr. Živko Topalović, centralni tajnik delavskih zbornic v Beogradu, je napisal za »Radničke Novice« članek naslednje vsebine:

Razvoj gre pač tisto pot, ki smo jo pričakovali: po naredbi o odpiranju in zapiranju obratovališč pride zamena vse delavske zakonodaje, zakona o zaščiti delavcev, zakona o inšpekciji dela in zakona o zavarovanju delavcev. Z naredbi o odpiranju in zapiranju obratovališč je urejen tudi delovni čas v trgovinah in obrtnih na podlagi deseturnega dnevnega dela, z izjemami za gotove obrti, v katerih je priznan največ deseturni in osemurni delovni dan. To je še v okviru sedanega zakona o zaščiti delavcev, ki osemurni delovni dan označuje kot obvezen samo za industrijska in rudarska podjetja. V ostalih podjetjih (obrotnih, trgovskih, prometnih) traja delovni čas od 8 do 10 ur z ozirom na vrsto in težavnost posla, pravi zakon. Iz tega vzroka je bilo delavskim predstavnikom mogoče, da so vsaj za gotove obrti, v katerih je delo zelo težko ali združeno z nevarnostmi za zdravje, ohranili osemurni in deveturni delovni dan.

Tako je bilo do sedaj. Odslej pa nastaja odprto vprašanje: ali se bo dalo obdržati načelo osemurnega delovnega dne ne samo za gotove obrti, ampak tudi za vso industrijo in rudarstvo. Sedaj ne gre za naredbi na osnovi zakona in vezano po zakonu. Sedaj se pričinja pregledovanje zakonodaje, ki daje priliko za izpremembo zakona o zaščiti delavcev in vseh njega se tičečih naredb. In izven vsakršnega dvoma je, da bodo glavni predmet napada vseh delodajalcev navedene naredbe in princip osemurnega delovnega dne. Prepričani smo, da se ne motimo, če pravimo delavcem, da se za nekaj bodočih mesecev predvsem odvarja pred nami boj glede dolžine delovnega časa ter da je od konca te borbe v marsikaterem pogledu odvisen njihov življenjski položaj. S tem se odvarja polje za veliko delavnost delavskih strokovnih organizacij, od katerih pričakujemo, da načrtoma in sistematično delujejo za ohranitev pridobljenih pravic, delujejo brez nervoznosti in zaletavanja, toda da pritegnejo vse širše in širše množice delavcev ter da svojo voljo jasno predložijo še pred koncem leta, ko se bo odločevalo o ureditvi novega zakona.

Poleg za delavni čas gre tudi za vse ostale pridobitve: nedeljski počitek, neplačevanje čezurnega dela, zabranjenost nočnega dela žen in otrok, higijske pogoje dela, koalicijsko pravo, delavske zaupnike, delavske zbornice, inšpekcije dela, borze dela, obsežnost zavarovanja in dajatve zavarovanja. O vseh teh vprašanjih naj se razvije obsežna debata v celokupni javnosti, ne samo v delavski, nego tudi na vseh sestankih interesiranih krogov.

Priznavamo kot povsem naravno, da prihajajo delodajalske organizacije z zahtevami, ki odgovarjajo razrednim interesom onih, ki jih zastopajo, kakor bodo to storile tudi delavske organizacije. Dolžnost javnosti pa je, da oceni, kako bo vplivalo, če se tem zahtevam ugoditi, na višje interese države in ljudstva: na zdravje in kulturo ljudske množice, na nje duševni razvoj, na nje proizvodno sposobnost. V teh višjih interesih, ki jih bo, tako se vsaj nadajamo, zastopala tudi vlada, morajo razredne zahteve zainteresirancev naleteti na ovire.

Obsebi razumljivo je tudi bilo, da je ministrstvo socialne politike in

narodnega zdravja že anketi postavilo mejo. Zainteresiranim korporacijam je namreč naročilo, da, kadar postavljajo svoje razredne zahteve, mislijo na mednarodne obveze, ki jih je naša država prevzela in katerim se ne more več odreči.

Govor je tukaj o mednarodnih konvencijah, o katerih se sklepa na mednarodni konferenci dela v Ženevi. Kadar država sprejme in uzakoni (ratificira) kako tako konvencijo, se s tem zavezuje napram ostalim državam in nima več možnosti, da jo izpreminja s svojimi posebnimi zakoni. Potemtakem se torej izprememba naših delavskih zakonov ne more tikati onih vprašanj, ki so urejena z ženevskimi konvencijami. Zaraditega ne more biti izprememb na škodo delavcev, toda vedno so mogoče izpremembe v korist delavstva. Ženevske konvencije določajo samo dopustni minimum, pod katerega se ne sme iti in preko katerega se mora razvijati njih socialna politika.

V tem našem slučaju se jasno vidi značaj mednarodnih konvencij o delu. Konvencije so obramba proti nadzovanju, delavska pridobitev, ki jo čuvajo ne samo delavci ene dežele, marveč vsi delavci sveta. Že iz tega zgleđa se delavci, ki so pod komunističnim vplivom, lahko prepričajo, kako nezmislno je bilo, ko so jih komunisti odražali od sodelovanja z mednarodnim uradom dela. Čim večje je tam delavsko sodelovanje, toliko je višji mednarodni minimum delavskega varstva, o katerem se v Ženevi sklepa.

Delodajalske organizacije dobro vedo, da tega minimuma ne morejo razveljaviti. Toda one hočejo sedaj izvesti drugačen manever. Izrabile bi rade konvencije za poslabšanje naše zaščitne zakonodaje.

Njih zahteve so naravnost razredne. Zaradi javnosti potrebujejo nekak izgovor za svoje zahteve. Ni prijetno enostavno reči: to hočem, ker je tak moj račun. Izmislili so si novo formulo: zakaj neki dajemo delavcem več zaščite kakor smo je mednarodno obvezani dajati? Znižajmo delavsko zaščito na nivo minimuma ženevskih konvencij!

Taka je igra te gospode. Če se govori o tem: katere ženevske konvencije je treba pri nas sprejeti, ratificirati, so oni vsi odločno proti vsem konvencijam, v katerih je določen minimum zaščite višji, kakor jo daje naša domača zakonodaja. Več let že grme proti vašingtonskim konvencijam o osemurnem delavniku in nočnej niti slišati o tem, da bi jih ratificirali. Sprejeli bi samo tiste konvencije, v katerih je minimum zaščite manjši kakor v naši zakonodaji, toda ne zaradi ugleda države in delavskega napredka, nego zaradi poslabšanja naše zakonodaje. Radi bi, da naj se izvrši kulturna in politična sramota: da naj se mednarodna ustanova, ki je ustvarjena zaradi napredka v zakoniti zaščiti delavcev za poslabšanje te zaščite.

Nadajamo se, da vlada ne bo dovolila tako hudo zlorabo. Predvsem državi ne more biti v čast, da reducira svojo socialno politiko na mednarodno ugotovljeno najnižjo stopnjo, kakor tam, kjer se nahajajo države črncev v srednji Afriki. In končno, gospoda, ki kriči: češ, da dajemo več kot predpisujejo ženevske konvencije, potem je pa potrebno tudi, da vse sprejmete, kar predpisujejo ženevske konvencije: splošni osemurni delavnik; splošni nedeljski počitek; splošno prepoved nočnega

dela v pekarnah; paritetno in neodvisno delavsko zastopstvo v vseh pridobitnih ustanovah ter enakopravnost delavcev pri vseh dogovorih v delavskih vprašanjih; svobodo organizacije za vse in pa tudi za poljedelske delavce; kompletan sistem samoupravnega delavskega zavarovanja itd. Vse te bistvene zahteve

ženevskih konferenc gospodje poslodavci zametavajo. V konvencijah, ki se tičejo teh vprašanj, hoteli bi sprejeti izpremembe samo tam, kjer se more poslabšati naš domači zakon.

Hoteli smo v uvodu k tej razpravi predvsem pokazati neiskrenost delodajalskih argumentov s sklicevanjem na Ženevo.

Pred pomirjenjem med Kitajsko in Rusijo.

Razburjenje in nervoznost, ki je zavela ob konfliktu med Kitajsko in Rusijo zlasti v Zedinjenih državah, na Japonskem, v Franciji in Angliji se je polegla, ker sta se tako Kitajska kakor Rusija izjavili za mirno poravnavo spora. Najprej so hotele vesele posredovati v sporu. V prvi vrsti je hotela posredovati Amerika in je to sporočila po Nemčiji ker sama nima z Rusijo političnih zvez. Rusija in pozneje Kitajska sta pa odklonili posredovanje kakle tuje države. V skrajnem slučaju bi se poslužili ugodnosti, ki jih nudi Kelloggov mirovni pakt, vsekakor pa sta obe državi rajši pripravljene, se pogajati sami med seboj.

Tako izjavo je podal kitajski zunanji minister Wang, ki obenem izraža željo, da naj bi se pogajanja vršila v Moskvi, dasi je sovjetska Rusija že poslala svojega zastopnika za pogajanja, Serebriakova, v Harbin.

Iz teh dejstev se da sklepati, da se med Kitajsko in Rusijo prično v najkrajšem času pogajanja za sporazum glede vzhodnoazijske železnice in s tem odpravi nevarnost velikih vojnih zapletljajev.

V tem sporu je bila velika mirovna propaganda, podpis Kelloggovega mirovnega pakta in splošno razpoloženje precej odločilnega vpliva. Zakaj, kdor bi hotoma zakrivil danes tako veliko vojno, kakor bi bila borba med Kitajsko in Rusijo, vsak bi si nakopal sovraštvo skoro vsega človeštva. Ta moralni pritisk je poleg drugih okoliščin tudi vpliv na to, da sta postali obe državi spravljivi.

Kitajska je domena tujega kapitalizma in sicer japonskega, ameriškega, francoskega in angleškega. Vse te kapitalistične skupine gleda-

jo na Kitajsko z ljubosumjem, ki bi v slučaju vojne prešlo k intervenciji. V neprijetnem položaju je pa tudi kitajska nankinska vlada, ki je proglasila zedinjeno Kitajsko, na katero se pa muldenski poglavar Mandžurije noče ozirati. Edinstvo Kitajske torej še ni utrjeno.

V enako težavnem položaju je Rusija. Dasi ji škoduje na ugledu tak konflikt, če ga ne zavrne odločno, je vendar protivojni duh močnejši. Tudi doma potrebuje Rusija miru, ker komaj čakajo nezadovoljnejši, da vladi odpovedo pokorščino. Vrhutega se nahaja na Kitajskem in v Sibiriji mnogo belih gardistov, ki so hoteli dati Kitajski takoj 10.000 na razpolago. Kitajska pa je ponudbo odklonila. Dejstvo je končno, da tuji na Kitajskem niso priljubljeni in tudi Rusi ne.

Vse te razmere kažejo, kako silno nevarna je vsakršna vojna eksperimentacija. Iz vsake take vojne more nastati nov hujši svetovni požar, kakor je bila zadnja vojna. Zahvaliti se imamo protivojni propagandi, protivojnemu razpoloženju, ki je v tem trenutku zmogalo. Niti enega glasu nismo slišali za — vojno; ves svet je za sporazum. Ta pojav nam dokazuje, da je svetovni mir mogoč, čim bo človeštvo samo po svoji pameti reševalo politične in gospodarske probleme.

Pri pogajanjih bo šlo glavno za to, da se reši vprašanje severovzhodne mandžurske železnice, ki jo je gradila Rusija še pod carizmom in tudi soupravljala. Kitajska je sedaj odpustila ruske nameščence in prevzela železnico sama. Z navadno pogodbo bosta državi ta spor lahko rešili.

Francoski ministrski predsednik Poincaré odstopil.

Demisija celotne vlade. — Briand sestavi koncentracijsko vlado.

Francoski ministrski predsednik Poincaré je zaradi bolezni odstopil, dasi so njegovi ministrski tovariši trdili, da je odstop neprimeren ter da naj gre samo na zdravstveni odpoitek. Poincaré je vztrajal na svoji demisiji.

Poincaré je star 69 let. Kot ministrski predsednik je vedno energično branil svoje stališče. Lansko leto je bila v razpravi dovolitev kongregacij v Franciji. Poincaré je zagovarjal dovolitev za devet kongregacij iz povsem političnih razlogov, češ, da kongregacije s svojimi ustanovami širijo francosko kulturo in ugled države v inozemstvu. Dne 6. novembra 1928 je v debati odstopil, pa je že 11. novembra zopet sestavil vlado, ki je potem v dneh od 27. do 29. marca 1929 sprejela dotične kongregacijske določbe.

Zadnje tedne je vodil Poincaré boj za sprejem Yungovega reparacijskega načrta, kjer je končno tudi zmagal z majhno večino.

Poincaré je želel, da bi se francoska vlada dopolnila z levičarskimi politikami. V tej politiki ga je podpiral

tudi zunanji minister Briand, ki je postal njegov naslednik. Namen mu pa ni uspel.

Na zadnji seji je pa prišlo v zbornici do precejšnjega razburjenja. Socialistična frakcija smatra odstop vlade za nasilstvo. Vlada, ki je bila že obsojena na odstop, je iz strahu pred porazom napravila zadnjo gesto in zaključila zbornico. Bolezen ministrskega predsednika ni tako važen dogodek, da bi se smelo delovanje zbornice ukiniti takrat, ko gre za važna vprašanja. Vlada je obljubila vrsto davčnih olajšav in uradnikom, da bo njih prejemke uredila današnjim razmeram primerno. Obljubila je tudi pomilostitev političnih kaznjencev v Alzaciji. Vlada je s tem kršila parlamentarno dolžnost in pokazala z zlorabo ustavne prerogative pomanjkanje lojalnosti.

Nova Briandova vlada bo slone-la na širši kolaboraciji, zlasti z levičarskimi strankami. Francozi smatrajo to za potrebno z ozirom na konferenco državnih vlad v Haagu.

Nastop komisarja pri Osrednjem uradu za zavarovanje delavcev v Zagrebu.

V četrtek je prevzel komisariat pri Osrednjem uradu za zavarovanje delavcev v Zagrebu g. inž. Amadej Carnelutti. Posle je prevzel od bivšega predsednika ravnateljstva g. Marka Baura. Po prevzemu poslov se je predstavil komisar nameščencem urada v veliki dvorani, kjer je pozdravil komisarja generalni ravnatelj g. Milan Glaser, povdarjajoč v daljšem govoru delo in razvoj socialnega zavarovanja. Novi komisar je poveljeval zavarovanje ter naglašal potrebo njega revizije in reforme, ki

pa ne smejo škodovati zavarovancem, pač pa morajo razbremeniti gospodarstvo. Dosedanja samouprava ni bila idealna. Zavarovanje je treba avtonomizirati, da se odgovornost za uspevanje porazdeli med interese. Bivši predsednik ravnateljstva Bauer se je zahvalil nameščenstvu za iskreno podporo in sodelovanje, na kar je bil slavnostni prevzem zaključen. Upajmo, da se bo novi komisar zavedal, da je socialno zavarovanje ustanova za delavstvo in da ga je treba še izboljšati in izpopolniti.

Imenovanje komisarjev za socialno zavarovanje.

Imenovanje komisarjev za socialno zavarovanje je torej gotova stvar. Z imenovanjem komisarjev bo ukinjen zakoniti princip paritetnega zastopstva. Socialno zavarovanje je po vsem bistvu interesna zadeva zavarovancev in bi torej v teh ustanovah logično mogli in smeli delovati le interese, ki čutijo potrebo in moralno dolžnost, da se socialna zakonodaja izboljša in izpopolni. Zakaj, nobenega dvoma ni, da imajo delavski in nameščenski interese prelobo socialno zakonodajo in premalo zakonitega varstva za današnje razmere. V zmislu zakona je pa določeno paritetno zastopstvo v upravi socialnega zavarovanja, s čimer je hotel dati zakonodajalec viden

vice in enakopravnosti. Samoupravni značaj socialnih ustanov torej še ne preneha s tem, če se pokaže potreba za komisarijate, ker gre le za poenostavljenje uprave, kakor pravijo in tudi pri poenostavljeni upravi, če že mora tako biti, bi morala obveljati vsaj pariteta uprave; bolje pa bi bilo, če bi se uprava teh zavodov tudi v slučaju reform poverila veščakom in predvsem pravim interesantom. O reformah se itak vrše ankete, na katerih bi morala tudi obveljati pariteta (po zakonu). Če se pa v upravi zavodov ukine pariteta, so s tem varovani zgolj interesi delodajalcev proti pravim interesom na socialnem zavarovanju.

Balkanski problem.

Na opomine, ki jih je dobil Balkan iz inozemstva, zlasti tudi bulgarski zunanji minister Burov, ko je bil v Parizu, postajajo balkanski diplomati bolj dostopni za razmišljanje o rešitvi neprestanih balkanskih sporov in intrig. Zunanji minister Burov, ki ni dosti bolj spravljiv, kakor je bil prejšnji minister Volkov, mecen makedonstvujočih organizacij, je prišel do prepričanja, da se mora pogoditi z Jugoslavijo. Vobče pa je mnenje sofijskega časopisa, da za taka pogajanja Burov ni primerna oseba, per je igral izizvalno politiko. Na interpelacijo skupine kmetijske stran-

ke je tudi predsednik vlade izrekel prepričanje, da pride v najkrajšem času med Bolgarijo in Jugoslavijo do popolnega sporazuma. Nastaja sedaj samo vprašanje, ali bo Burov mogel in hotel izpremeniti svojo zunanjo politiko, ali bo rajši podal demisijo, zakaj v Parizu je zvedel, da velesile ne bodo dopuščale kršitve mednarodnih pogojev. Po vseh teh dogodkih je edini izhod, da se Jugoslavija in Bolgarska najprej sporazumeta, nadaljni korak pa bi bil splošna balkanska konferenca, ki naj bi odpravila nevarna vojna ognjišča.

Nova uredba o odpiranju in zapiranju obratov in trgovin in brezposelnost v obrtnih strokah.

Logično bi bilo pričakovati, da se bo pri sestavljanju novih uredb in naredb o delovnem času itd., že z ozirom na strahovito brezposelnost v vseh obrtnih skrajšalo delovni čas. Kaj še! Nova uredba o delovnem času podaljšuje delovni čas na 10, 12 in še več ur na dan za gotove obrate. To bo že na dosedanje brezposelnost v gotovih obrtnih hudo učinkovalo. Saj v nekaterih obrtnih ne samo, da pomočnik nima

dela, ampak je sam obrtnik kot tak, po več mesecev brez posla. Obrti, mizarstva, krojaštva in čevljarstva, so postale sezonske. Po par mesecih na leto je mogoče od vseh izučenihi moči zaposliti kakih 60—70%. Po večini pa je nad 50% obrtniških pomočnikov nezaposlenih. Vzroki temu so različni, gotovo je pa tudi eden glavnih vzrokov, predolgi delovni čas in delo v akordu.

V čevljarški stroki imamo na primer:

samostojnih čevljarških obrtnikov okroglo 2000, čevljarških pomočnikov 1500, vajencev 2200. Tako pridemo do skupnih delovnih moči v čevljarškem obrtu v Sloveniji na 5700.

Te delavne moči bi lahko z ročnim delom napravile letno (ako računamo, da povprečno posameznik napravi lahko 5 parov na teden) 1.482.000 parov čevljev. To se pravi, obuvali bi lahko z ročnim delom celo Slovenijo, pa bi še vedno ostalo 426.000 parov čevljev za izvoz iz Slovenije. (Slovenija ima 1.056.000 prebivalcev.)

Ako vzamemo sedaj, da imamo v Sloveniji več modernih tovarov za čevlje, izmed katerih je v ostalem marsikatera pri polni svoji kapaciteti obuti celo Slovenijo in ako pogledamo, da se je leta 1926 uvozilo samo iz Čehoslovaške za 60.700.000 Din čevljev, leta 1927 za 57.100.000 Din in leta 1928 za 50.500.000 Din, mora vsak lajik uvideti, da delovnega časa ne kaže podaljšati, temveč nasprotno, skrajšati.

Približna ista slika je v drugih obrtnih. Vsled preobilice nakopičene produkcije po skladiščih, — glavni konzument, delovno ljudstvo, nima sredstev za potrošnje — nastaja vse povsod ogromna brezposelnost, za katero ublažitev žal ni razumevanja.

Oblasti pošiljajo te dni vprašanja in pozive, naj povemo svoje mnenje, oziroma stavimo predloge k novi uredbi. Kakšno naj bo naše stališče k novi uredbi, ako smo zgoraj ugotovili, da vlada v obrtnih taka brezposelnost? Evo naše stališče:

1. Uvede naj se za vse obrtne obrate 8-urni, oziroma 48-urni delovni čas.
2. Začetek, odmor in konec dela naj se prepusti sporazumnemu dogovoru med delodajalcem in delavci, oziroma njihovo organizacijo.

3. Uvede naj se popoln nedeljski počitek.

To stališče, oziroma predloge k novi uredbi, naj naše strokovne organizacije sporoče Sreznim poglavarstvom in Vel. Zupanstvom.

Dnevne novice.

Trije komunisti ustreljeni. Zagrebška policija je bila obveščena, da se skrivajo v neki hiši blizu Sombora komunisti. Večji oddelek policije je hišo ponoči obkolil. Med obleganci in oblegovalci se je razvilo streljanje, tekom katerega so bili trije komunisti, člani zagrebške univerze, ustreljeni. Od policije ni bil nihče ranjen. Lastnik hiše, čevljar Novosel in nek bližnji gostilničar, sta bila aretirana.

Za ureditev groba Viljema Bukšega. Prilikom petletnice smrti Viljema Bukšega in iz pijetete napram svojemu ustanovitelju, vodji in učitelju, so hrvaške sindikalne organizacije v sestavi »Ujedinjenog radničkog sindikalnog saveza Jugoslavije«, Delavska zbornica v Zagrebu, savez grafičarjev, bančnih uradnikov itd., osnovali skupni odbor za ureditev in vzdrževanje groba Viljema Bukšega. V ta odbor se povabi tudi ustanove delavskega zavarovanja, v katerih je Bukšeg toliko delal.

Pred revizijo socialno-politične zakonodaje in obrtnega reda. V Beogradu v Delavski zbornici se je vršila anketa o socialnem zavarovanju ter o novem obrtnem redu. Navzočih je bilo 25 zastopnikov delavskih zbornic in interesiranih ustanov. Konferenci sta prisostvovala za oblast načelnik ministrstva socialne politike dr. Jeremić in za ministrstvo trgovin inspektor dr. Stojadinović. O teh važnih vprašanjih bo treba v javnosti nekaj več razpravljati, ker vemo, da je tendenca reakcije žilava in da se bo socialna in delavskovarstvena zakonodaja ugodno razvijala le tedaj, če bo imela javno mnenje za seboj, ki ga pa ni težko pridobiti, ker so zahteve delavcev in nameščencev utemeljene.

Ladjedelnica v Splitu. Čehoslovaške tovarne Skodove nameravajo zgraditi v Splitu ladjedelnico. Tovarna se je že leta 1927 zanimala za to ustanovitev.

Protest v Sofiji proti pomiloščenju. Jugoslovanski diplomatični zastopnik je vprašal bulgarsko vlado za pojasnila, kam meri politika pomiloščenja krivcev, ki so Bulgarijo pognali v vojno. Ta korak se more smatrati kot protest, dasi je ta korak sicer demonstrativen ali vendar notranje-političen.

Se hišne preiskave. V zadnjem času so bile tudi v Mežiški dolini izvršene številne hišne preiskave. Oblastveni organi so, med drugim, preiskali stanovanja šolskega vodje Doberška na Prevaljah, šolskega vodje Koprive na Holmcu, bivšega učitelja Möderndorferja v Mežici, uradnika Kuharja v Guštanju, Lešnika v Marenbergu, itd. Preiskave so ostale brezuspešne.

Konferenca jugoslovanskih škofov sklicujejo, da se bodo posvetovali o načrtu šolskega zakona, konkordata in drugih stvareh. Glavni namen pa je, da spravijo verski pouk v šolski zakon in se tolažijo s tem, da bo tudi pravoslavna cerkev za to. Naj napravijo tako, kakor so napravili v Italiji z znanim dogovorom; upamo, da bo tudi tukaj kdo, ki se bo upal povedati, da je vzgoja stvar sodobnega napredka in države.

Konferenca držav glede reparacij napravlja v Nemčiji nepovoljno razpoloženje. Najprej se niso mogli diplomati zediniti glede kraja, kje naj se konferenca vrši, sedaj pa nastaja neugoden položaj, ker Macdonald ne bi rad zapustil Londona pred zborovanjem Zveze narodov, Poincaré je najbrže težje bolan, kancler Müller se pa itak za daljšo dobo zaradi boleznih ne bi mogel udeležiti konference. Če se ti trije močje ne morejo udeležiti konference, dobi ta povsem drugačen značaj, ki za Nemčijo ne bi utegnil biti najboljši. Zato je naravno, ker so take težkoče in deloma nezaupanje, da se konferenca odgodi. — Takega mnenja so v Nemčiji.

Bratko Kreft:

Človek mrtvaških lobanj.

Kronika raztegnanih duš.

127

Siten je sicer že bil, toda... ti domišljavi osmošolci me ne bodo imeli za norca... »Mir! Kdo pa je rekel, da lahko pospravite! Če ne bo miru, bomo sedeli do dveh tukaj. Jaz imam čas in vi tudi...« Razred je utihnil v napenjanju se jezi, Franček je moral brati naprej. Po petih minutah ga je prekinil in pozval k molitvi. Molitev osmošolcev pa je bila vedno bolj tiha. Večina ni molila nikoli. Samo semeniščani so polglasno izgovarjali svoj Paternoster in še ti si niso bili edini, ker je Munda, najboljši Grk v razredu, vmes grško bogomolil. Ko so odmolili, je Kaučič zahteval ponovno molitev. »Še enkrat! Nisem nič slišal!« Res osmošolske molitve radi majhne udeležbe ni bilo mnogo slišati, res, da je dajala zaradi grškega bogomolca Munde čudne glasove, res pa je tudi bilo, da je bil Kaučič hud liberalac in Orjunaš in da kljub šolskim predpisom niti v nižji gimnaziji ni molil z učenci. Zato je bila njegova zahteva po drugi molitvi jasno izzivanje. Munda je že začel svoj: »En to onómati tu patrós...«, ko je posegel v borbo Leo. Siknil je skozi vrste: »Fantje, mirno stojmo in nihče naj ne zine besedice.« Kakor da je bila to misel vseh, je nastal molk. Še Munda je utihnil, profesor pa je ves rdeč začel kričati in pozivati na molitev. Nič. Molčeca stavka. Nekateri so se komaj zadržali, da niso butnili v glasen smeh, ko so videli, kako se je gospod profesor napenjal, pa ni spravil niti besedice iz njih. Tako so ga z molkom pogнали iz razreda. Osramočen je moral zapustiti razred in zaloputnil

vrata za seboj. Tedaj pa je nastalo huronsko vpitje. Klici, smeh, ugovori, vseprek je šlo in Toni se je zaletil proti vratom in zakričal: »Kaj bo nas ta hudčič imel za norca!« V tistem trenutku so se spet odprla vrata in profesor Kaučič je stopil za njim: »Kaj si rekel?« Toni se je obrnil. »Marš v klop, smrkavec!«

Toni ju je stopila kri v lice.
»Kdo je smrkavec?« Jezilo ga je, ker jih je že vso uro tikal. Profesor je ponovil smrkavca in Toni se je obregnil: »Jaz nisem smrkavec!« Napetost se je jačila. »Kaj ti misliš, da nisi smrkavec«, se je profesor približal uporniku, »vsi ste smrkavci«. In to je bil bencin na ogenj osmošolcev. Zakaj kot odgovor je sprejel divji krik. »Tako, smrkavci smo! Ali je to pedagog? Baraba! Falot! Ven z njim! Marš! Skandal! Kriki vseprek in gospod profesor je moral zapustiti razred, ki ga je razkačil s svojim obnašanjem. Če bi bil kdo takrat zagnal knjigo vanj, bi jih začeli metati vsi in s krvavo, opraskano glavo bi lahko šel domov.

Zato je dobila večina razreda primerno v vedenju, toda čast in slava tega dejanja je šla od ust do ust in osmošolci so bili ponosni na svoje dejanje... Bilo je izraz sovraštva, porojenega ob krasnih vzgojnih metodah gospodov vzgojnikov...

Profesor Janko je po uri poklical Leona k sebi. »Ali imate popoldne kaj časa?«

Leo je pomislil.

»Dve uri instrukcije imam, toda če je kaj važnega, pridem...«

»Pridite k meni na dom!«

Leo je instrukciji prelozil in ko je obljubil pod častno besedo molčečnost, mu je začel profesor Janko pripovedovati o tajni konferenci, ki se je vršila pred dvema dnevoma. Ravnateljstvo je prejelo od višje instance opozorilo, da naj iztrebi prevratne elemente med mladino, ki so začeli zadnje čase razkrojati in hujskati. Med drugim je bilo imenovanih nekaj imen... Leo se je spomnil Stanetovega pisma Mirkotu. To je bilo torej njegovo maščevanje. Denunciacija. Profesor mu je povedal, da so vsi osumljeni komunizma in da se nahaja sam radi tega v disciplinarni preiskavi. Leo skoraj ni mogel verjeti. Toda bila je resnica. Profesora Janka je bržkone denunciral profesor orjunaš Kaučič, ki je bil v zvezi s Stanetom... Izredni sreči se imajo zahvaliti, da se ni zgodilo kaj hujšega. V Ljubljani sta bila dva izključena. Franček, ki je imel zveze z Ljubljano, je nekaj dni potem sprejel pismo svojega prijatelja, ki mu je pisal, da so demokrati začeli gonjo zoper klerikalne in »komunistične« študente, katerih pa po njegovem mnenju niti ni. Samo opozicijonci so v naprednih organizacijah, ki se upirajo direktnemu političnemu vodstvu stranke, ki hoče vzgojiti sebi zveste hlapce. Pri enem izmed izključenih so našli nekaj izvodov prepovedanega revolucionarnega časopisa »Federation Balcanique...« Profesor Janko je opozarjal Leona, naj bo oprezen pri svojih republikanskih in tolstojanskih pogovorih s sošolci, ki vidijo pod vplivom svojih vodnikov, v vsaki kritiki nacionallizma in naprednosti — bolševizem. Profesor Kaučič pa je držal pri konferenci oster govor. Kritiziral je, da se šola premalo briga za nacionalno vzgojo svojih gojencev.

**ZVEČER za
namakanje
Schichtova
ŽENSKA HVALA**

**ZJUTRAJ za
izkuhavanje
Schichtovo
TERPENTINOVNO MILO**

pa je pranje gotovo!

Bulgarija pojasnjuje in interveni-
ra. Bulgarija hoče vsekakor odvrniti
vso krivdo za nemire na nje mejah od
sebe. V Parizu, v Londonu in drugod
daje pojasnila. Vsekakor pa je stvar
taka, da se nemiri dogajajo na mejah
proti raznim sosednjim državam,
kar bi pomenilo, da bulgarska vlada
ali ne more ali pa noče odpraviti ne-
mirov. Države, ki se zanimajo za te
večne obmejne spore na Balkanu,
zahtevajo, da se prizadete države o
stvari pomenijo in zedinijo, kako je
ustaviti delovanje obmejnih tolpa in
krivcev sploh. Če bi bila dobra vo-
lja, bi bil že zdavnaj konec prepri-
rov in takozvani macedonci bi imeli svo-
je pravice, ker prijateljski sporazum
ni žrtev.

Ratifikacija Kelloggovega mirov-
nega pakta. V sredo je predsednik
Zedinjenih držav, Hoover, slovesno
proglasil veljavnost Kelloggovega
mirovne pakta. Kelloggov pakt sta
tudi podpisala Avstrija in Bulgarija.

Madžarski bojkot čehoslovaškega
blaga. Madžari so v Hidesnemeti za-
prli čehoslovaškega železniškega u-
radnika, češ, da je špijon. Zaradi te-
ga je nastal med Madžarsko in Če-
hoslovaško oster diplomatski spor.
Municipijalni odbor komitatov
Csand, Arad in Toronta (114 članov)
je sklenil izdati okrožnico, da naj
nihče ne kupi industrijskih izdelkov
čehoslovaškega izvora.

Socijalistična študentovska inter-
nacionala je zborovala 12. do 14. t.
m. na Dunaju ob priliki delavskega
mladinskega zleta. Na kongresu je
bilo zastopanih 12 držav. Kongres
socijalističnih študentov se je izrekel
za lojalno sodelovanje s socijalistič-
nimi organizacijami, Urdom dela in
za mednarodni visokošolski učni pro-
gram. Dijaško internacionalo je usta-
novil na kongresu v Amsterdamu
dr. Oton Friedländer. Kongresa se
niso smeli udeležiti študenti iz Litve,
Španije, Jugoslavije in Italije. Pri-
družili so se internacionali tudi
madžarski socijalistični študenti in
angleška vseučiliška delavska fede-
racija. Na kongresu je predaval dr.
Karl Renner o socijalizmu in intelek-
tualcih.

Papež je prvič zapustil Vatikan v
četrtrek, dne 25. t. m., ko je vodil
procesijo z velikim ceremonijelom.
Po 59. letih je prostovoljni jetnik pr-
vič prestopil vatikanski prag.

Mednarodna konferenca vlad, ki
se bo posvetovala o izvedbi Youngo-
vega načrta o reparacijskih dajatvah,
se bo vršila v Haagu v Holandiji.
Pričetek konference bo 6. avgusta.
Konferenca bo zborovala v poslanski
zbornici.

Škandal za Nemčijo ali trgovina
z dekleti na veliko. V Nemčiji so iz-
sledili velikopotezno trgovino z de-
kleti. Evropejski novinarji so namreč
opazili, da so v južno-ameriških dr-
žavah po javnih hišah nameščena
skoro sama evropejska dekleta. Za-
radi tega so začele oblasti stvar za-
sledovati in so doгнаle, da je trgo-
vska organizacija prodala v južno
Ameriko v par mesecih nad 400 de-
klet med 15. in 25. letom. Ti zločinci
iščejo stikov z dekleti ter jim obeta-
jo dobre službe ali pride celo sam že-
nin ponje, da jih popelje kot neveste
bogataša. Obljubljajo jim najlepšo

bodočnost v inozemstvu in sicer na-
vadno v Južni Ameriki, ampak v
kakšnem popularnejšem kraju. Ko
spravijo rokovnjači deklice na ladje,
ni več rešitve zanje. Šele, ko pridejo
na določeno mesto, se deklice za-
vedo, kam jih je vedla lahkovernost.
Brezvestna tolpa lovi svoje žrtve
osebno in z inserati, obetajoč veliko
srečo.

Bivši predsednik mehičanske re-
publike, Calles, pride v Evropo. Pro-
učiti hoče razmere v evropskih de-
želah, zlasti pa železništvo. Mudil se
bo v Zedinjenih državah, potem v
Franciji, Nemčiji in Španiji.

Pred razgovori med Anglijo in Ru-
sijo. Povabilo angleške vlade na raz-
govor o upostavitvi diplomatskih od-
nošajev med Anglijo in Rusijo je Ru-
sija sprejela. Pogajanja bo vodil v
Londonu pariški poslanik Dovgalev-
ski. Rúska vlada pa je povdarila, da
naj se pogajanja vrše samo glede te-
meljnih smernic, ki na služijo poznej-
ši uravnavi spornih vprašanj.

V Perziji imajo zopet ustajo.

Bolgarski socijalisti so izdali spome-
nico z ozirom na obmejne nemire,
ki so jo poslali socijalistični interna-
cionalni in vsem socijalističnim stran-
kam ter vplivnim voditeljem delav-
skega pokreta. V spomenici pravijo,
da so nemirov krive določbe neuil-
ske pogodbe, ki so potegnile mejo
nesporazumno z narodom in razme-
ram odgovarjajoče. Spomenica je po-
ziv na socijalnodemokratske stran-
ke, ki zahteva, da store vse socijali-
stične stranke potreben korak za od-
pravo teh nezdravih razmer.

Angleški rudarji dobe zopet
sedemurni delavnik. Te dni se je vr-
šil letni kongres angleške rudarske
organizacije. Načelo se je na kongre-
su vprašanje zopetne uvedbe sedem-
urnega delavnika v rudnikih. Delav-
ska vlada hoče sedemurnik polagoma
zopet uvesti, in sicer uvede konec
tega leta sedemurni delavnik, v
letu 1931 pa sedemurni, ker takrat
poteče zakon o osemurnem delavni-
ku, ki ga je dala skleniti konserva-
tivna večina.

V angleški tkalski industriji iz-
por delavstva. Med podjetniki an-
gleških bombaževih tkalnic in za-
stopniki delavcev so se vršila že
dalje časa pogajanja. Podjetniki so
hoteli znižati mezde. Pogajanja so
se v soboto razbila in 16.000 tovarov
je izprlo pol milijona delavstva. Mi-
nister dela Marjeta Bonfield skuša
zblizati i stranki k novim pogajanjem
na podlagi novega stališča. Ako se
spor ne poravna, bo Macdonald sam
interventiral pri zastopnikih deloda-
jalcev in delojemalcev. »Daily Mail«
pravi, da je ta boj tem opasnejši, ker
se bombažna industrija nahaja v kri-
zi. Prava rešitev tega spora bi bila
za industrijo in zadelavstvo, če bi se
industrija reorganizirala in moder-
nizirala, da bi mogla konkurirati na
svetovnem trgu.

Na mednarodni konferenci vlad
glede reparacijskih dolgov, ki se
bo vršila v Haagu, bo angleška vla-
da zastopana po zunanjem ministru
Hendersonu in zakladnem ministru
Snowdenu in nekaj tehniških stro-
kovnjakov. Macdonald sam se bo
udeleževal konference le po potrebi
od slučaja do slučaja.

Nemškemu kanclerju Müllerju se
po operaciji vrača zdravje. V nekaj
tednih bo lahko zopet prevzel posle.

Briand Aristid je sestavil novo
francosko vlado. Vsekakor je Briand
upošteval pri sestavi vlade levičar-
ske stranke, s katerimi bo nedvomno
lažje reševal sedanje probleme Fran-
cije, kakor z dosedanjo vlado. Briand
enajstič predsednik francoske vlade.

Panevropa in Herriot. Bivši fran-
coski ministrski predsednik Herriot
je izjavil časnikarjem, da že dolgo
misli na veliko evropsko delovno za-
jednico. Evropa brez carinskih mej
in nerazkosana je že dolgo moj sen.
Če je mogoče to v Ameriki, je mogo-
če v Evropi. Carinske meje morajo
pasti!...

Fašistična delavska zakonodaja v
Italiji. V smislu zakona se snujejo v
Italiji fašistične posredovalnice za de-
lo. Podjetniki se s tem zavežejo, da
smejo sprejemati izključno name-
ščence samo iz te posredovalnice, in
sicer v prvi vrsti tiste, ki dalje časa
pripadajo fašistični organizaciji. Vpi-
sati se sicer smejo pri posredovalnici
tudi nefašisti, toda nimajo izgleda za
nameščenje.

Katoliška morala zelo trpi v se-
zoni kopanja. Klerikalni »Vorarlber-
ger Volksblatt« objavljajo poziv neke-
ga fanatika krščanske morale obla-
stim, da naj preprečijo z orožniki, da
se ne bi ljudje kopali v javnih vodah,
ker da se ljudstvo s kopanjem samo
moralno okužuje, češ, da se je ravno
v letošnjem letu to kopalno okuže-
nje silno razpaslo in preti velika ne-
varnost od te strani. Ker pa pobožni
»moralisti« — najbrž je to kak ku-
tor — ne zaupa popolnoma v uspeh
oblasti, zato namiguje katoliški jav-
nosti, da se naj ista posluži samopo-
moči s »že dobro preskušenim sred-
stvom«, namreč s potresanjem jezer
in potokov s steklenimi črepinjami!
Pred nedolгим časom smo čitali, da
se je nek samostan na Bavarskem

poslužil tekega hudičevega sredstva
ter potresel neko, v bližini samosta-
na se nahajajoče jezero, s steklenimi
črepinjami. Posledice so bile grozne,
kajti kopalci so se silno porezali. Ne-
hote sem se pri tej priliki spomnil,
da sem pred kratkim čital v nekem
slovenskem klerikalnem časopisu
slavospev neki čednostni svetnici, ki
je bila — menda lanskega leta —
proglášena za blaženo in katere naj-
večja čednost je obstojala ravno v
tem, da se ni nikoli kopala! Če bi se
ravnokar pri nas snujoča »katoliška
akcija« posluževala podobnih sred-
stev kot v Vorarlbergu, tedaj bo ji
vsekakor treba posvetiti mnogo paž-
nje.

Direktor berlinskega deželnege
sodišča Bombe, brez sledu zginil.
Bombe je bil predsednik v zadnjih
procesih tajnih umorov. Sedaj se je
nahajal na dopustu v Meklenburgu.
Predzadnje nedeljo se je podal na iz-
prehod, iz katerega se ni več vrnil.
Domneva se, da so ga člani tajnih
umorov s sveta spravili.

Spopad v Berlinu. V petek je po-
licija zalotila v Brückenstrasse ne-
kaj oseb, ki so nalepljale lepake s
pozivom za 1. avgust. Ko jih je ho-
tela aretirati, se je takoj zbralo ka-
kih 100 ljudi, ki so napadli policiste
s kamenjem. Šele, ko je došlo oja-
čenje, se je posrečilo demonstrante
razgnati.

Zopet potres na Japonskem. Na
Japonskem je bil pred dnevi zopet
hud potres, katerega posledice še
niso znane. Med Tokiom in Kioto je
promet pretrgan. Na otočju Haiti
je vulkan Kilanca začel zopet blju-
vati.

**Letna članarina za »Can-
karjevo družbo« znaša
20 Din. Za to dobiš je-
seni štiri lepe knjige. --**

„Julij 14.“

Spomini ob petnajstletnici izbruha svetovne vojne.

(Konec.)

»Delavci Velike Britanije! Vi ni-
mate nobenega spora z delavci Ev-
rope. Oni nimajo nobenega spora z
vami. Vladajoči razredi so v sporu.
Ne napravite iz nraga še svolega!
Milijon socijalistov Avstrije je pro-
testiralo, milijoni so v Nemčiji prote-
stirali. Ne zapustite jih. Združite se
z delavci Francije in Rusije in reci-
te vladi, da napoveste mir, ako ona
napove vojno. Zastava internaciona-
le plapolja nad vsemi zastavami. Kaj
imate dobiti od vojne? Dvajsettisoč
delavcev je bilo ustreljenih v Burski
vojni. Še danes plačujete vsako leto
12 milijonov funtov za podporo vdov
in sirot. Toda delavcu južne Afrike
gre slabše nego kdaj prej. Samo bo-
gati magnati so pridobili... Vlada-
joči razredi se ne marajo boriti, vas
hočejo vpreči v boj... Korakajte
po ulicah, pojdite na trge in povejte
povsod, povsod: Proč z vojno!«

(Kasneje po vkorakanju Nemcev
v Belgijo so bili tudi nekateri angle-
ški socijalisti za »obrambno vojno«.
Macdonald, voditelj stranke in da-

našnji ministrski predsednik Velike
Britanije je dosledno vztrajal —
proti vojni.)

V Parizu

je ležala odločitev množic.
Na šest orjaških zborovanjih v
Parizu, v mnogo mestih v provinci
dajo socijalisti množici parolo: **Ge-
neralna stavka in mir!**

...Drugi dan kliče Jaurésa te-
lefon iz Bruslja: nemški sodrug je
na potu v Pariz! Novo upanje!

Pozno zapuste redakcijo in gre-
do večerjat. Ne vidijo mladega mo-
ža, ki čaka pri vratih uredništva, on
jih pa vidi in jim sledi. Rue Mont-
martre, Café du Croissant. Ob svoji
stalni mizi s staro zofo sede med
okni, vroče je, okna so odprta, no-
benega vetra. Jaurés je razburjen,
upa, da pride Nemec jutri.

Tedaj dvakrat počí, vsi poskoči-
jo: le Jaurés se je zgrudil na zofo ob
oknu... Čez petnajst minut je mr-
tev. Ko je potem voz peljal domov
bledega, izkrvavelega moža, so se

že tisoči gnetli v ulico. Mnogo jih je jokalo.

Villain, morilec, skoro linčan, mlad, svetloolas, miren študent, niti v manirah niti v besedah, niti v življenju fanatičen, uradniška glava, izpove: »Nasprotnika triletno vojaške službe sem hotel usmrtiti. Preveč je škodoval Franciji: hotel sem streljati že na vratih njegovega časopisa, pa nisem mogel.«

Na zadnji julijski večer je padel: še ena noč ga je ločila od onega prvega avgusta, ki je odločil usodo Evrope, pol dneva pred prihodom nemškega sodruga.

Ta umor se je zgodil pet tednov potem, ko je Srb ustrelil Habsburžana... Morilca nadvojvode Ferdinanda so mučili na smrt, morilec Jaurésa je ostal prost...

Nagradno tekmovanje slovenskih harmonikarjev se vrši v nedeljo, dne 8. septembra na Ljubljanskem velesejmu ob priliki pokrajinske razstave »Ljubljana v jeseni«.

Zakaj se mučiti, ko pa ni treba? Čez noč naj se perilo namoči v raztopini ŽEN-SKE HVALE, zjutraj pa izpere s »Schicht«-ovim terpetinovim milom. Varujte se ponaredb!

Kultura.

Koledar Cankarjeve družbe bo od vseh dosedanjih slovenskih koledarjev najlepši in najmodernejše opremljen. Vseboval bo slike slovenskih umetnikov Tratnika, Pirnata, Vidmarjev, J. Kosa, T. Kosa, Serajnika, Miha Maleša, Cudermana, Vrečiča, Stiplovske, Pregljeva itd. Poleg teh bodo zastopani iz tujih umetnosti Picasso, Georg Gross (znani proletarski slikar-satirik), Käthe Kollwitz in drugi. Od vsebine jav-

ljamo krasna pisma Roze Luksemburgove iz ječe, Svejka v aeroplani, odlomki izpovedi nemške pisateljice Hermineje zur Mühlen, Sinclairja, Londona, Gorkega, ter prispevki slovenskih pisateljev M. Plopiča, Toneta Seliskarja, Cerkevnikarja, Vuka, Kozarja, Kreita itd., članki dr. Tume o Ivanu Cankarju (z zanimivimi pismi), Talpa itd. Koledar bo pestro urejen, da bo vsakdo našel veliko v njem. Zato se čimprej vpišite v Cankarjevo družbo, od katere boste v jeseni sprejeli najlepši in najmodernejši slovenski koledar!

Maribor.

Preiskava v »Ljudski tiskarni«. V soboto se je vršila v »Ljudski tiskarni« stroga preiskava vseh prostorov, ki pa ni dala nobenih rezultatov. Šlo je menda za neke letake, ki so se pojavili zadnje čase, ki so pa bili šapirografirani in ne tiskani. Letaki so bili naperjeni tudi proti našim organizacijam.

Razglas mestnega magistrata. Katastrska uprava prične pri delu za novo izmero mesta Maribor z meritvijo posameznih parcel že z avgustom t. l. Vsled tega se pozivljajo vsi posestniki v obsegu mestne občine Maribor, da takoj označijo svoje parcele z betonskimi ali kamnitimi mejniki, kakor to predpisuje zakon o zemljiškem katastru. (Uradni list ljub. in marib. oblasti od 23. II. 1929 člen 12.) Ako meje med posameznimi parcelami ne bodo označene z mejniki, se izvrši izmera po sedanjem stanju. Kasnejša popravila se bodo izvršila na breme onega, ki je opustil zamejnitvenje. Sosedje naj sporazumno določijo meje med svojimi parcelami, da se bo z meritvijo ugotovilo

pravo stanje, ki bo merodajno za dolgo število let pri vseh oblastih. Od nedoločenih mej bodo imeli posestniki le škodo. Kjer so posestniki v dvomu glede meje napram posesti mestne občine mariborske, naj to takoj javijo v mestnem gradbenem uradu sava štev. 5.

Detoljub. V sredo 31. t. m. odborova seja. V soboto 3. avgusta igraina ura ob 17. uri na travniku za žel. delavnico v koloniji. V nedeljo 4. avg. celodnevna kopalna partijska odhod ob 7. uri od »Delavskega doma«.

Borza dela v Mariboru išče: Tvorica Vagona i strojeva Brod na Savi potrebuje 6-8 železostugarjev, garantirana 6-7 Din urna plača, akordni zaslužek 8-10 Din. Poročeni dobijo stanovanje po ceni 80-100 Din mesečno. — 2 bakrokotlarja in 2 kotlarja; urna plača 7 Din. — Večje število oglarjev za žganje ogla dobi takoj zaposlenje. Razen tega še 2 kolarja, 4 sodarji, 3 zidarji, 1 natakari in 1 lakirnik. Javiti se je pri Javni Borzi dela Maribor.

Velenje.

V nedeljo, dne 21. julija nas je posetil dramski odsek »Svoboda« iz Zabukovca z uprizoritvijo Petrovičeve veselice »Ploha«. Celota igre bi še nekako bila, le da tu in tam v večjih prizorih udari na ušesa tuja, to je hrvatska beseda, ki se s slovensko govornico ne vema; ker je v tem oziru pomanjkljivo sestavljena, bi jo bilo dobro pred uprizoritvijo predelati! Tudi režiser bi jo v toliko smel popraviti in izpopolniti!

Režijo je spretno vodil sodr. Špreic, ki je žrtvoval dosti volje in energije, še več pa časa. Toda stekel si je zahvalo. Le to bi mu nasvetoval, da poleg dosedanjega posveča še malo več pozornosti na dobro, čisto izgovorjavo diletantov ter na ločila in končna znamenja stavkov. Pri mnogih diletantih je bilo n. pr. opaziti, da za njih ne veljajo pike, vejice itd. Povdarenje besede pomeni skoro več, kot pa beseda sama, ker damo s tem, da besedo pravilno naglasimo, šele pravi smisel stavku! Vloge Stojana si ne bi mogel naštudirati bolje, kot je to storil sodr. Špreic. Dobro jo je odrezal!

Stana, njegova žena (sodr. Drušarjeva), mu je bila prav dobra partnerica. Ima siguren nastop, a živahnosti si bo pridobila s poznejšimi vajami, da se izpopolni ter je pričakovati od nje prav dobro moč za tamošnja »Svoboda«.

Sodr. Špreicova v vlogi »Janja« je zadovoljila, le da se ji je opazilo njeno naravno mladost. Prihodnjič naj se bolj vživlji v vlogo. Vzgled ji je lahko njen mož.

Ravnatelj tudi sodr. Dankovičeva v vlogi »Peles«, le da je bila ta še v gotovih scenah monotona — brez povdarka. Seveda je vpoštevati tudi to, da je bilo nekaj igralcev, ki so privikrat nastopali v tej igri!

Marko (sodr. Čestnik) nas je prav prijetno dirnil s svojim savinjskim dialektom ter je s tem prav dobro predstavil pravi tip kmeta, a vloga zahteva še malo več živahnosti! Nikola (sodr. Zagoričnik) je bil v nekaterih scenah nesiguren, pa menda vsled tega dosti pretilih in slabo razumljiv. Tudi bolj odločen bi lahko bil. — Njegova žena Mara (sodr. Škrabarjeva) sicer tudi začetnica, bi naj bila glasnejša, sigurnejša in živahnejša, ker je njena vloga prva med ženskimi. V nekaterih prizorih je dokazala, da ji samo malo več vaje manjka, ker je bila dosti dobra.

Ciganko je predstavila sodruž. Spanzeljeva dosti dovršeno, da bi si skoro mislil, da je res iz južnih naših krajev, ne bi pa škodovalo malo več ciganske predrznosti in vsiljivosti. Toda, če vzamemo, da so novinci, je bila igra prav dobro odigrana. Prav gotovo pa se bodo pri prihodnjih nastopih še bolj potrudili ter si tako polagoma ustanovili siguren, delavski dramski odsek, ki bo del zavedne proletarske mase.

Vse poti v življenju gredo le naprej; zatorej sodrugi in sodružice iz Zabukovca, nadaljujte dela, ki bodo Vam in celemu trpečemu delavstvu v korist in čast!

Upam, da se še vidimo, ter da Vas bomo še imeli priliko pozdraviti na našem odru!

Tone.

Studenci pri Mariboru.

DTE »Svoboda« Studenci javlja, da priredi veliko javno tombolo s krasnimi dobrotami dne 25. avgusta t. l. na telovadšču »Svobode«. Čisti dobiček je namenjen za odplačilo telovadnice. Sodrugi in sodružice se naprošajo, da podpirajo to prireditev. — ODBOR.

Zabukovca.

Naša podružnica priredi v nedeljo, dne 4. avgusta, ob 4. uri popoldne »Vrtno veselico« na vrtu gostilne Zupanc v Migojnicah z raznimi zabavnimi točkami. Vse prijatelje vesele zabave vabimo, da posetijo v čim večjem številu našo prireditev. Odbor.

Ali ste že krili? svoje potrebe v tiskovinah

Dobavljamo vse tiskovine v prvovrstni izpeljavi in po najnižjih cenah za vsa društva, industrijo, trgovine, pisarne itd.

Ljudska tiskarna d. d.
Maribor, Sodna ulica št. 20

Ali ste že preizkusili „PROJA“ ječmenovo kavo?

Dobliva se jo povsod. Dobliva se jo povsod.

L. MARIBORSKA DELAVSKA PEKARNA R. Z. Z. O. Z.

Ustan. 1898 **MARIBOR, TRŽAŠKA CESTA ŠTEV. 36-38** Telefon 324

Prodajalne v Slomškovi ulici št. 2 in na Glavnemu trgu št. 18

Moderno in higijensko urejena pekarna. — Priporočamo vsem organiziranim delavcem in delavkam naše okusno pecivo v polni teži. Ozirajte se pri zahtevanju peciva! Delavske pekarnice pri vseh prodajalcih peciva na zavarovalno znamko D. P.

KIS ZA VLAGANJE

JAKOB PERHAVEC, MARIBOR, GOSPOSKA ULICA 9, tovarna za izdelovanje dezertnih vin in sirupov.

Tiska: Ljudska tiskarna d. d. v Mariboru, predstavitelj Josip Ošlak v Mariboru. — Za konzorcij izdaja in urejuje Viktor Eržen v Mariboru.

Sodružice in sodrugi!

Kupujte samo pri trvdakah, ki oglašujejo v »Delavski Politiki«! ...

ZAHTEVAJTE POVSOD ČAJ ZNAMKE

»ČAJANKA«

KI JE NAJBOLJŠI IN NAJIZDATNEJŠI

MALA NAZNANILA.

Ia gonilne jermene
za mline, žage in tovarne v vsaki širini dobavljajo in ima v zalogi po najnižji dnevni ceni Ivan Kravos, Maribor, Aleksandrova cesta 13.

Produktivna zadruga mizarских mojstrov
R. Z. Z. O. Z.
Maribor, Vetrinjska ulica 18.
Mobilije. Lastna izdelava vseh vrst pohištva od navadne do najfinije izdelave, iz mehkega, trdega, kakor tudi iz eksotičnega lesa, po znatno znižanih cenah, zelo solidno in dobro delo. Eno leto garancije. Samo pri Produktivni zadrugi mizarских mojstrov, Maribor, Vetrinjska ulica 18.

Tvornica štampiljk
in prodaja v to stroko spadajočih potrebščin
T. Soklič
Maribor, Aleksandrova c. 43.

Važno za vse!
Vsakovrstna popravila šivalnih in pisalnih strojev, gramofonov, otroških vozičkov, dvokoles in motorjev, emajliranje in poniklanje. Shranjevanje dvokoles in motornih koles brez zimo, vse to nudi in izdeluje mehanična delavnica
JUSTIN GUSTINČIČ, MARIBOR
Tattenbachova ulica 14.

Elektrotehnična delavnica
PRATTES & TRABI,
Maribor, Vodnikov trg št. 3.

Popravila vseh vrst električnih strojev in aparatov, novo ovijanje sežganih elektromotorjev, dynamo-strojev, transformatorjev itd. Lastna preizkuševalnica, točna in kulantna postrežba, zmerne cene, nakup in prodaja porabljenih motorjev in dynamo-strojev.

Enkratna ponudba.
Vsakdo, kdor za pol leta, t. j. za čas od 1. aprila do 30. septembra naroči ali pa obnovi naročnino za Radlowelt, dobi po svoji volji eno izmed tukaj navedenih treh knjig od Hans Günther u. Dr. P. Stuker in sicer: Radioexperimente, Mk 3.80; Radio-technisches Lexikon, Mk 3.60; Wo steckt der Fehler? Mk 4.— zastoj. Naročite se še danes! Samo oni abonenti imajo pravico do premije, ki pošljejo naročnino do 10. IV. in 1 S (šiling) za pošto in zavojnino.

Kovčki za potovanje,
torbice iz usnja, listnice, denarnice, gamaše, nahrbtniki v veliki izbiri in po najnižji ceni pri Ivan Kravos, Maribor, Aleksandrova cesta 13.

kumerc in drugo, vinski kis, špi-rit, vse vrste likerjev, tropinovec, droženko, slivovko, rum, konjak itd. dobite po zmernih cenah edina drobno! no pri trvdki Na debelo!